

Hivatalos bíráló

Zödi Zsolt
Platformjog
(Elméletek és hatályos jogszabályok)
című
akadémiai doktori értekezéséről

Zödi Zsolt az MTA doktora cím elnyerése céljából benyújtott disszertációjának tárgya a platformjog. Szerző szándéka megfogalmazása szerint a platformjog bemutatása és definiálása, az e név alatt kialakulófélben lévő joganyag körvonalazása, a régebbi és legújabb szabályozás mögött meghúzódó politikai és erkölcsi megfontolások összefoglalása, az elméleti dilemmák ismertetése és a jelenlegi és lehetséges jogi megoldások konkretizálása.

Szerző platformjogról szóló munkája olyan újszerű jogtudományi területre kalauzolja az olvasókat, aminek néhány évtizeddel ezelőtt még a létezéséről sem tudtunk. Nem véletlenül, hiszen e tudományterület a kutatási tárgy hiányában nem is létezhetett. Maga a platform most használatos fogalma is alig másfél évtizedre tekinthet vissza; a magintézmény szabályozási kísérleteinek története még kurtább. Alakulása erősen emlékeztet a 18-19. század jogágazatosodására, a közjog és magánjog szétválását követő jogági önállósodásra. Szembetűnő a hasonlóság az elvi-intézményi-szabályozástechnikai vonulatok fejlődési etapjainak megvalósulásában. Nagy a különbség viszont a szeparálódás sebességében és hatásában. Míg akkor évszázadokra volt szükség egy jogág függetlenedésére, ez most évtizedek kérdése. Míg ott a meglévő jog keretében, bár annak tradícionálisát feszegetve jött létre az új jogág, itt a régi jog diszkreditálása zajlik, valami teljesen új jegyében.

Zödi Zsolt már művének címével (Platformjog) nagy várakozásokat kelt az olvasóban: a platformok, mint mindennapjaink kommunikációs eszközeit szabályozó jog bemutatását ígéri. Az alcím ráadásul tovább csigázza az érdeklődést, hiszen nem csupán a hatályos szabályok bemutatását, hanem az elméleti keretek megadását is kínálja. A platformok a 21. században különleges jelentőségű szabályozási célponttá váltak, mellyel szemben a hagyományos jog és a hagyományos jogintézmények kudarcot vallottak. Ráadásul az elmúlt néhány évben jelentős változáson ment keresztül a platformok szabályozása, és a terület, amivel Zödi Zsolt foglalkozik a következő években sem lesz megkerülhető, így a téma aktualitása megkérdőjelezhetetlen.

Iparosítás, bürokrácia, kontroll

A doktori mű kettős értelemben is történeti felvezetéssel kezdődik. Egyfelől a platformfogalom kialakulásához vezető, az ipari forradalom korában gyökerező, a 20-21. század platformértelmezésének megfelelő előzmények vázolásával. Másfelől a platformokra vonatkozó „régijog” történetével, mely a „big data”-tól, a tudásalapú gazdaság fogalomhasználatától az adatgazdaságon keresztül a platformgazdaságig vezet, melyet az idevágó jogi szabályozási kísérletek szegélyeznek.

A platformok és azok szabályozásának „őstörténete” az ipari forradalom világába vezet. Zódi a platformfogalom kialakulásától (a 16-17. századtól) vezeti el az olvasót a szoftveripar szabványosításából következő új szóhasználatához, mely a Googlenak köszönhető: az internetes kezdeteknél elterjedt weboldal, szolgáltatás, fórum és közösség kifejezéseket beolvasztva egységesen platformnak kezdték nevezni, a közös tér és ennek megfelelő szoftveres alap értelemben.

A jogtörténész bíráló számára legizgalmasabb két része a munkának a Platformok elméletitörténete – a platform, mint kontrollmechanizmus fejezetben rögzített intézményi előzménytörténet és a régi jog válságából kibontakozó új jogterület/jogág, a platformjog megjelenésének folyamata a második részben. Valószínűtlenül logikus a folyamat, melynek kezdete az ipari forradalomból kibontakozó kapitalizmus szükségleteként, a modern állam igényeivel is megtámogatott bürokrácia gyors terjedése és gépszerűvé válása, mely alapja lett a bürokratikus kontrollnak, a szaktudásra alapozott specializálódásnak, az információfeldolgozó rendszereknek. A gépszerű működés szabályvezéreltséget hozott magával. S azután az eredmény: a bürokratikus uralom és hierarchikus alávetettség. Max Weber, Ludwig van Mises, Polányi Károly, Kornai János elméleti tézisein keresztül jut el szerző az információs társadalom kontrollmechanizmusainak fölvázolásáig, az új struktúráig, mely magába foglalja a szisztematikus adatgyűjtést és az adatok áramoltatását, a szabályokon nyugvó szervezést, a szabványosítást, a menedzsment és a tulajdonlás szétválasztását, a fogyasztás irányításának és a kereslet tudatos gerjesztésének célkitűzését.

Az internet jogi környezetének feltárása szükségképpen megköveteli a szabályozás tárgyának megragadását (definiálását, működésének elemzését), így az új viselkedésbefolyásoló mechanizmusét, a kódét, a számítógépes algoritmusét, a személyes adatét. Napjaink platformjainak (és szabályozásának) története a gazdasági vállalkozások által kifejlesztett internetes szolgáltatások és az ebből kiemelkedő, transznacionálissá váló nagy/óriási platformok kialakulásának korában vette kezdetét, melyet a munka a Zódi Zsolt kiválasztotta Amazon, Google és Facebook históriájának és gátlástalan, jogsértő gyarapodásának leírásával illusztrál.

Kontroll, információ, algoritmus

Szerző alapos elemzést ad arról, hogy a platformok mennyire mélyen befolyásolják az állampolgárok mindennapjait. A közösségi aktivitást, a fogyasztást, a szabadidőeltöltést, mindenekelőtt a véleményformálást. A társadalom alrendszerére gyakorolt hatásuk szinte felmérhetetlen. A gazdaság és a politika számára beláthatatlan közvéleménybefolyásoló erővel bírnak. Mindez olyan jelentős társadalmi problémává emeli a néhány évtized alatt kifejlődő területet, amelyhez a kapcsolódási pontok keresése és várhatóan azok megtalálása nélkülözhetetlen. Ezért is mondhatjuk Zöldi Zsolt munkáját hiánypótlónak. Ha a felhasználók megszámlálhatatlanul magas számát nézzük (szinte minden embert, aki az online világ része) látható, hogy a téma a szélesebb jogértő közönséget és több jogterületet is megszólít.

A doktori mű bemutatja, hogy a platformok, mint cégek felemelkedése együtt járt a platformok, mint gyűjtőfogalmak megjelenésével – természetesen nem függetlenül a profitorientált cégek szándékaitól. A korábban GAFAM (Google, Amazon, Facebook, Apple és Microsoft) mozaikszó alá tartozó ötösből háromnak a történetével ismerkedhetünk meg alaposabban. Bár ma már inkább a MAAAM mozaikszó lenne rájuk megfelelő (Microsoft, Amazon, Apple, Alphabet és Meta), az jól látszik, hogy napjaink vezető platformcégei korábban számukra nem ismert válságban vannak. E válság pedig összefüggésben van a doktori műben bemutatott kontrollmechanizmussal, amely szerző szerint napjainkban alapvetően egy algoritmikus koordináció, ahol a korábbi bürokráciára és irányításra vonatkozó elméletekre egy új, informatikai eljárásokra és feldolgozásra épülő működési mód épült rá. A szerző ennek esztörténeti alátámasztására Beniger, Lessig vagy Cohen munkáira épít, amelyeket vegyít Kornai gondolataival. Az új, algoritmikus koordinációról szóló, immár Zöldi-elmélet így válik a korábbiaknak nem csupán mechanikus összefoglalásává. A doktori mű körüljárja a platformok jellegzetességeit, bemutatva, hogy nem csupán a laikusok, de még a hozzáértők számára is minden nap új és új elemek vizsgálata válik szükségessé a terület holisztikus megértéséhez. Az műnek ez a része így valóban egy történeti, közgazdasági, szociológiai és társadalomelméleti aspektusokkal felvértezett deskriptív összefoglalását kínálja a platformok kialakulásának és a nagy technológiai mamutok felívelésének.

Jövőkép, szabályozás, új platformjog

Zöldi Zsolt téziseinek és doktori művének alapgondolata, hogy mára a platformokra vonatkozó jogi szabályozás olyan hatalmas és szinte átláthatatlan mennyiségű joganyagot ölel fel, amely a bírói gyakorlattal való kiegészítés után bátran nevezhető önálló szabályozási területnek, platformjognak is. Ezt alátámasztja, hogy a területnek a szerző szerint “egyfajta fogalomkészlete, belső logikája és rendszere is körvonalazódik”, és ez valamiféle választ kíván vagy próbál adni arra, hogy az immár jó 15-20 éves szabályozási megoldások nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

Emellett természetesen megváltozott a minket körülvevő világ és fejlődött a technológia is, amelyekre a szerző szintén választ próbál kínálni a saját kutatásain belül. Ugyanakkor kérdéses, hogy nem a Frank Easterbrook-féle 'ló joga' problematikánál tartunk-e még ma is.

A „platform/jog” kétségtelenül új jogi fogalomként nőtte ki magát. A jog társadalmi viszonyokat szabályzó ereje egy új területre lép ezzel, új értelmezési szintet hoz be a jogi gondolkodásba. Zödi Zsolt munkájában a megjelenő gyakorlati kérdések és problémák generálta szabályozási igény hátterét, a politikai és morális megfontolásokat, társadalmi hatóerőket és elméleti dilemmákat, a mindennapi életet sűrűn átszövő platform használathoz kapcsolódó kérdéseket vizsgálja tudományos igényvel. Egyszerre történeti, teoretikus és összehasonlító jogi művet tart kezében az olvasó; praxis inspirálta filozofikus válaszok után kutató, jogkereső és ajánlatokkal élő, szintetizáló és teremtmény munkát. Dolgozik a felhasználóvédelem jogi transzplantátumaival és a markánsan új, *sui generis* jogi megoldások egybeszabásával.

Az elméleti-történeti vizsgálódás után a könyv második nagy részében ráfordul a jogi szabályozás vizsgálatára, és olvasmányosan, izgalmasan mutatja be – a szerző szavaival – “régi platformjog” válságát. Amikor az USA-ban a Communication Decency Act, majd Európában az Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv elfogadásra került, *sui generis* platformjogról még egyáltalán nem lehetett beszélni, így a jogalkotó megpróbálta analógiák segítségével szabályozni ezt az új kommunikációs felületet. Emiatt pedig – hiába “segített be” a bírósági gyakorlat (EUB, EJEB, nemzeti bíróságok) – óhatatlan volt, hogy a fejlődéssel elkövetkezzenek a válságjelenségek is, azaz az olyan kérdések (dezinformáció, hitelességi kérdések, filter bubble stb.) megjelenése, amelyek mind volumenükben, mind jogi jellegükben eltérnek a korábban megismertektől. A fejezet ezen kérdések megértéséhez bemutatja az amerikai immunitás és az európai biztonságos kikötő modellek válságjelenségeit is. Kiemelésre érdemes a szerző szándéka, hogy a magyar szabályozást és gyakorlatot is bemutassa, ám ez bíráló szerint sajnálatos módon inkább megtöri a szöveg gondolati ívét. Az amerikai és az európai válságok ráadásul még nem értek véget. Ahogy a doktori mű ötödik fejezete is rámutat, a fentebbi “nagy” válságokat ágazati (adatvédelem, versenyjog, fogyasztóvédelem, munkajog, szerzői jog) válságok sora kísérte, amelyek mindegyike új szabályozási hozzáállásért kiáltott. Itt bírálónak hiányérzetét kell megfogalmaznia ezen részterületek egymáshoz való viszonyának a (jogi) értékelése nélkülözése okán.

Szerző az Új platformjog címet viselő harmadik részben ér el a vizsgálódás valódi célpontjához, azaz ahhoz a kérdéshez, hogy a korábbi részmegoldások vagy nemzeti megoldási kísérletek konkludálnak-e valami új irányba. Az USA-ban zajló folyamatokat nagyon alaposan és sokrétűen mutatja be: a jogszabálytervezetektől a platformok saját megoldásain át egészen a bírósági döntésekig terjed a spektrum. Ezt követően az európai megoldásokra tér rá, ahol nemzeti (német, osztrák, lengyel és angol) szabályozási kísérletek éppúgy bemutatásra kerülnek, mint a szerzői jogi irányelv és az audiovizuális

és médiaszolgáltatásokról szóló irányelv, amelyek szinte kikövetelték a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet megalkotását

Végül szerző kifejti, hogy álláspontja szerint a platformjog jellegzetesen *ex ante* szabályozási megoldásokkal operál, amit akkor is fenntart, amikor a platformok társ- és önszabályozásáról ír nagyon alaposan. Az általa is érzékelt paradoxont azzal oldja fel, hogy “az *ex ante* szabályozás túlnyomó többsége (...) formai és eljárási jellegű”. Ennek alátámasztására a felhasználóvédelem eszközeit elemzi részletesen.

A doktori művet az új platformjog jövőjének bemutatása zárja, aminek nyomán egyértelműen kiderül, hogy a jelenlegi szabályozási irányt megfelelőnek tartja a Szerző, ám abban is biztos, hogy a platformok szabályozása még tovább fog erősödni a jövőben, amely mellett mintha egyfajta USA és EU szabályozási konvergencia képe is kirajzolódni látszana. Az összefoglaló jellegű rész hiányossága ugyanakkor, hogy a platformszabályozási versenyben nem csupán az USA és az EU lesznek “nagy játékosok” a jövőben, hanem várhatóan az autoriter jellegű megoldások is előtérbe kerülnek (némi utalás történik is pl. Kína szerepére).

Platformok, állam, hatalom

Zödi Zsolt a platformok és a kormányzatok kapcsolatáról szólva, (szemben a meglehetősen népes és jelentős szerzőkből álló szkeptikus, sőt apokalipszist vizionáló, a platformokban a nemzetállamok versenytársait felfedezni vélő gondolkodókkal), nyílt szívvel és jóindulatú optimizmussal fordul a platformok felé, azokban jövődöbéli esélyt lát az államműködések javítására. Teszi ezt annak ellenére, hogy nem cáfolja meg Cohen állítását, aki saját területtel, saját népességgel, saját jogrendszerrel bíró transznacionális szuveréneknek tekinti a platformokat, melyek befolyása nem csak a nemzetközi diplomáciában, de az egyes államok belpolitikájában is nő. (Maga is hivatkozta többször művében a Facebook-Cambridge Analytica adatbotrány példáját, melyben megalapozottnak tűnő gyanúként fogalmazódott meg a Facebook által gyűjtött és felhasználhatóvá tett személyes adatok felhasználása [vagy annak kísérlete] Donald Trump 2016-os elnökválasztási kampányában illetve a brit Brexit-népszavazásban.) Álláspontja megerősítésére Berg megállapítását idézi, aki állítja, hogy jelenleg a létező politikai erőknél nem erősebbek a platformok. Ez a megállapítás bíráló szerint nem jelentheti azt, hogy nem is lesznek erősebbek. A tény, hogy az állampolgárokról mindent (az államnál is többet) tudó platform ma nem tud rendőrt küldeni a házhoz, hogy házkutatást tartson, éppen nem zárja ki, hogy a jövőben ezt ne tehesse meg, különösen, ha egy állam felvásárolja a létezőket vagy éppen maga alakul platformmá. Ez, a szerző álláspontjához közelálló vélemény nem cáfolja a transznacionális szuverénekől viszolygók tételeit. Ezzel az idézettel semmiképpen nem alapozta meg azt az állítást, hogy a platform „a nemzetállam jogi és szervezeti formáját és autoritását nem veszélyezteti”, ebből ’tehát’ nem lehet általános megállapítást levonni. Szerzőnek több bekezdést (oldalt) kellett volna a meggyőzés érdekében állítani, s nem állításokat, hanem

bizonyítékokat, tényeket sorakoztatni. Ami persze aligha lehetséges, hiszen a jövőről van szó, s a dolgot végig kíséri az a tétel, hogy idő híján, a szabályozás hatékonyságról szólni nem lehet. A probléma ezzel kapcsolatban az, hogy Zödi Zsolt egy állításra (véleményre) alapozza a tételt, amire azután a felépíteni véli a szép, állami szolgáltató platform káprázatát. Anélkül, hogy bíráló megkérdőjelezné a szolgáltató platformmá váló állam jövőbeli hasznosságát, rá kell kérdeznie (a vásárlással vagy fejlesztéssel) a platform birtokába jutó állam másik jellemző funkciójának érvényesülésére, ti. az állam kényszer- és erőszakfunkciójának, a hatalomgyakorlás képleteinek platformlehetőségeire. Nem vitatva a jelenlegi platformok működésének alapelveit, (legalábbis a szolgáltató állam vonatkozásában), legalább kérdésként meg kellene fogalmazni a nem csak a „mindenbe belelátó állam” működésének esetleges alapjogi vitathatóságát (erre utal szerző), de a bürokráciát felváltó platformmechanizmusok által a hatalmat gyakorlóknak biztosított minden eddigit meghaladó manipulációs, felügyeleti és ellenőrző tevékenységének lehetőségét, a nagy testvér által figyelemmel kísért alattvalói engedelmesség kialakításának képleteit. Zödi Zsolt elkötelezettsége a platformok iránt meglehetősen nagyfokú, aligha róható fel neki ennyi részrehajlás. Az ő platformképében ugyan a platform „magára hagyottan fokozottan diszfunkcionális működésre hajlik”, ez azonban szabályozással korrigálható. A politikai töredezettség kapcsán ugyan szó esik megoldhatatlan problémákról, ezeket feloldani véli a platformok gazdasági elkötelezettségével, tőzsdei szerepvállalásával. A jövőképebe illesztett platform-államra vonatkozóan azonban nem tudhatja meg az olvasó, hogy önmagát hogyan szabályozná (egyáltalán ki szabályozná?), s mi vetne gátat a politikai-hatalmi törekvéseknek, amennyiben az aktuális politikai elit hozzájuthatna a polgárokat a legapróbb magánéleti mozzanatokig ellenőrző-befolyásoló lehetőséghez. Erről szívesen olvasott volna bíráló, minthogy az egész mű arról szól, miként változik (fejlődik?) a platform és a platformszabályozás. Valószínűbb tehát a jövő, mint a jelen.

Ezzel kapcsolatosan a szerző által használt állam, nemzetállam-fogalom is némi magyarázatra szorulna. Különösen akkor, amikor feltételezi az állam azon képességét, hogy esetleg magáévá teheti a platformot (amely, mint tudjuk, transznacionális jellemzőkkel bír). Feltehetően nem valamely Európa alkatelmét képező néhánymillióes nemzetállamra gondol, ami errefelé meglehetősen gyakori, s amit egyébként az Európa-platformok kialakítása kapcsán is jelentős nehézségként értékel. Legyünk igazságosak: Zödi Zsolt jelzi azt, hogy az esetleges államosítás szélsőséges vélemény, és semmilyen állam nem lenne jó gazdája a nem állami funkciókat kifejlesztő platformnak. Ezután azonban visszakanyarodik az államok által kialakított, az állami funkciókra fejlesztett platformokhoz, példaként hivatkozva az Ügyfélaput, mint platformkezdeményt. Nyilván árnyalja a helyzetet, hogy egészen más az USA vagy Kína viszonya a területén felnövekedett és befolyásos platformokhoz, mint egy kis (felhasználónak tekinthető) nemzetállamnak. Megint más a szabályozási szituáció a nemzetállamok hálózatából felépülő Európai Unióban, legyen az uniós vagy nemzetállami szintű.

A nemzetállami platformjogi szabályozás nagy kérdése továbbá az érvényesíthetőség kérdése. A platformjog jogrendszerbe illesztése milyen szinten értelmezhető? Erre

értelemszerűen igényt tartanak a nemzeti jogalkotások, a föderális jogi szabályozás, a „birodalmi” akaratok is megjelennek, de szerepet játszhatnak a nemzetek fölötti szervezetek is. A szabályalkotók sorából nem hagyhatók ki maguk a platformok sem (önszabályozás) különös tekintettel a transznacionális platformokra. Ez ugyanis nem csak rendszerkérdés, de felveti a szankcionálhatóság kérdését is, mely nyilvánvalóan nem hagyható az önkéntes alávetések gyakorlatára.

Zódi Zsolt dolgozata ambiciózus vállalkozás, de éppen e törekvésében rejlenek nehézségek is. A doktori mű elméleti és gyakran terminológiailag zárt világban mozog, ami megnehezíti, hogy a nem szakjogász olvasók értelmezni tudják a digitális platformok működéséből eredő konkrét jogi problémákat. A kritikai hangvétel is jelen van a doktori műben, de óvatos és visszafogott, amikor épp a jogi szabályozás gyengeségeit vagy a platformokkal szembeni érdemi állami fellépés hiányát kellene élesebben megfogalmazni. A munka mindezek ellenére koncepcióban értékes, és valódi, továbbgondolásra készítő alkotás. És bár a doktori mű végére a bíráló szinte több kérdéssel áll fel, mint amennyivel nekiült az olvasásnak, az egyértelművé és bizonyítottá válhat mindenki számára, hogy a Zódi Zsolt kutatási területének tekintett platform-terrénum és a platformjog korunk fontos és a jövőben meghatározó szerepet játszó intézményei.

Források, szakirodalom

Ebben a kitűnő munkában nyilvánvalóan meghatározó szerepet játszik szerző évtizedes kutatómunkája, amit figyelemreméltó szakirodalomjegyzéke is alátámaszt. A Felhasznált források és irodalom címen egybegyűjtött bibliográfia jelentős materiát foglal össze, melynek jelentőségét aláhúzza a platformok és a platformjog iránti fokozott szakmai, társadalmi, politikai és sajtóérdeklődés. A könyvek, tanulmányok, sajtócikkek, blogok, tájékoztatók, szakértői anyagok mellett figyelemre méltó a jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogi dokumentumok, bírósági aktusok összefoglalt listája.

A szerző betekintést nyújt a platformokra vonatkozó egyesült államokbeli szabályozás mellett a legújabb EU-s jogszabályok világába is. Ám nem csupán az uniós szabályok dömpingje teszi aktuálissá a témát, hanem a tudományos berkekben érezhető felfokozott érdeklődés is. Az ezzel a témával kapcsolatban végzett kutatásokhoz kiváló kiindulási alap lehet ez a mű, amely önálló elemző-értékelő gondolatokat fogalmaz meg és friss szakirodalmi álláspontokat is elemez.

Szerkezet, stílus

A szerző a jogágazatiság kialakulásának tradicionális nyomvonalát követve alakítja a mű szerkezetét, ami így jól követhetően és érthetően koreografálja lépcsőről lépcsőre a platformok és szabályozásának történetét. A korai platformkezdeményektől, a gazdasági-piaci körülményektől a 20-21. századi platformképletek átalakulásán

keresztül a kezdeti platformszabályozásokig és a platformjog megújulásáig (a „régí jog” válsága által kikényszerített új jogi megoldásokig). Világos, tiszta tartalmi alkat, érthető gondolatvezetés, tiszta konkretizálás, többnyire következetes állásfoglalás.

A szerkezet megkövetel egyfajta ismétlődést: a korai platformkezdemények vázlatát követi a platformok átalakulásának történet, a platformfogalom, a régi és új platformszabályozás, mely újra és újra szükségessé teszi a terminológia finomítását és konstrukciós módosulásának értelmezését. Ez igényli a folyamatos visszautalásokat. Szerző vállalja az újratárgyalás veszélyeit és a folytonos visszahivatkozások helyett újra és újra megismétli a korábbi meghatározások legszükségesebb pontjait. Ezzel lendületessé teszi az olvasó tartalomkövetését, megelőzi a lapozgatás kényszerét és kiteljesíti az éppen aktuális definíciós szerkezetet.

Teszi mindezt jó stílusban, közérthető módon, ami lehetővé teszi, hogy ne csupán a platformjogban jártas szakemberek, de a szélesebb olvasóközönség számára is egy befogadható, érdekfeszítő kötetet jelentessen meg.

Figyelemreméltó a magyar tudományosság számára igen fontos magyarnyelvűség iránti elkötelezettsége: szóhasználatában keresi, gyűjti, teremti azt a terminológiát, mely képes az angol terminus technicusok természetes használatát pótolni/felváltani, ezzel a nem szakosodott jogászok, határterületi szakemberek, átlagolvasók számára is könnyebben megérthetővé tenni a szóhasználatot. A szerző stílusa korrekt, mondatfűzése egyértelmű és félreérthetetlen, kerüli a körmondatos szerkezeteket.

Tudományos eredmények

A műben foglaltak alapgondolata a platformok koordinációs mechanizmusként történő felfogása. Ezt a kiindulópontot a rendelkezésre álló szakirodalom elemzésével és egyfajta elméleti szintézis kialakításával hitelesen alapozza meg szerző. Ezen a bázison készít lajstromot a platformok világában eddig magyarázhatatlan jelenségekből és építi ki a narratív kertet a megértéséhez. Többször megfogalmazott tétele, hogy a platform, mint algoritmikus koordináció és a piaci koordináció konfliktusa utat mutat egyfajta szabályozási megfontoláshoz: mikor lehet teret engedni az algoritmusoknak a piaci viszonyok alakításában, amihez többek között a munkaplatformokkal kapcsolatos dilemmák feloldásának lehetőségeit elemzi.

Fejezetről fejezetre, mint a platformszabályozás igazoló elvét idézi meg a felhasználóvédelmet, mely nézete szerint a platform hatalom egyik legfőbb korlátjaként jelenik meg, s amely a platformszabályozás egészét áthatja.

Modern keretkezéssel szól a jogágazatosodás folyamatáról, mely követi tárgyának kialakulását, társadalmi megtestesülését és rögzíti a jogterület (a majdani jogág) határait, belső szerkezetét, fogalmait, technikáit és terminológiáját, hogy teoretikusan és dogmatikusan is egymáshoz kapcsolhatók legyenek a jelenleg még különálló jogszabályok, s ezzel a jogrendszer koherenciáját növelni lehessen. Annál, amit a szerző

tudományos eredményként értelmez, hogy ti. a platformjog önálló jogterületként történő felfogása a mű egyik fontos tudományos eredménye, bíráló többet gondol. Bizonyítotttnak látja a szerző által ennek tényként történő rögzítését.

...

Mindezek alapján bíráló igazoltnak látja, hogy a mű a korábbi tudományos fokozat megszerzését követően jelentős eredeti tudományos eredménnyel gyarapította a tudományszakot, s hozzájárult a tudomány tovább fejlődéséhez. Ezért javasolja a nyilvános vita kitűzését és a mű elfogadását, egyben indítványozza a sikeres nyilvános vitát követően az MTA Doktori Tanácsának az MTA doktora cím odaítélését Zódi Zsolt részére.

Budapest, 2025. augusztus 10.

Dr. Mezey Barna
egyetemi tanár,
az MTA doktora